

УДК 372.882:371.315.5; 371.322.3; 343(043.5)
DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.351784>

Галина Островська, доктор педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри теорії та методики навчання
Івано-Франківського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5909-6607>

РОЗВИТОК ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА МЕДІАГРАМОТНОСТІ УЧНІВ ЗАСОБАМИ ІНФОМЕДІЙНИХ ПРОЄКТІВ З ЛІТЕРАТУРИ

У статті розглянуто питання впливу інфомедійних проєктів на розвиток читацької компетентності учнів під час вивчення літератури в школі. Проведений аналіз теоретичних праць вітчизняних та зарубіжних фахівців свідчить, що питання читання, медійності, медіаграмотності та проєктної діяльності окремо досліджуються, але на цей час не простежується їх поєднання в інфомедійні навчальні проєкти з літератури. Читання художнього твору, навички роботи з різними джерелами інформації, критичне мислення та основні засади безпеки в медіапросторі – ключові акценти навчальних інфомедійних проєктів з літератури. Запропоновано види проєктів, орієнтовні джерела їх розробки, алгоритм роботи, рівні розвитку медіаграмотності, рекомендації з читання, приклади навчальних інфомедійних проєктів за твором Дж. Роулінг “Гаррі Поттер” (“Інформаційний простір та підліток”, “Блокологія у житті та літературі”).

Ключові слова: читацька компетентність; медіаграмотність; вивчення літератури в школі; інфомедійний проєкт.

Табл. 1. Літ. 12.

Galina Ostrovska, Doctor of Sciences (Pedagogy), Associate Professor,
Head of the Theory and Teaching Methods Department,
Ivano-Frankivsk Regional Institute of Postgraduate Education of Teachers
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5909-6607>

DEVELOPMENT OF READING COMPETENCE AND MEDIA LITERACY OF STUDENTS THROUGH INFOMEDIA PROJECTS ON LITERATURE

The article examines the impact of infomedia projects on the development of students' reading competence during the study of literature at school. The analysis of theoretical works by domestic and foreign specialists shows that the issues of reading, media literacy, and project activities are studied separately, but at present, their combination in infomedia educational projects in the literature has not been identified. Reading a work of art, skills in working with various sources of information, critical thinking, and basic principles of safety in the media space are the key focuses of educational infomedia projects on literature. Types of projects, approximate sources of their development, work algorithm, levels of media literacy development, reading recommendations, and examples of educational infomedia projects based on J. Rowling's work "Harry Potter" are proposed ("Information Space and the Teenager", "Blockology in Life and Literature"). The effectiveness of work on projects will be high if young readers: perceive a literary work not only as a phenomenon of the art of the word, but also of the infomedia space (they will consider works of literature from the position of truthfulness (fact) and fiction (fake, judgment), unity of form and content (idea and implementation of the "product"), correspondence of the original and the secondary product (text/media text, translation, interpretation), differences between the concepts of "literature" and "fiction"); will carry out an infomedia analysis of a literary work (search for the truth); practically master the basics of information security and socio-cultural tolerance by applying knowledge and skills related to reading; "taste" the new meanings of the writer's work and motivation gained through their own efforts from educational reading activity through an emotional and value-based attitude to the need to read works of art. It is important to pay attention to the personally significant results of infomedia literacy: to learn the basics of security in the information environment from various types of visible and hidden threats, to understand the boundaries of private and public space, know the principles of designing and promoting a media product, the impact of the information bubble and manipulation, the importance of verifying information and the reliability of sources).

Keywords: reading competence; media literacy; studying literature at school; infomedia project.

Постановка проблеми. Читання та медіаграмотність – важливі компоненти загальної культури та мислення людини цифрової епохи, яка має протистояти психолінгвістичним механізмам впливу на свідомість. Концептуальне їх поєднання в систему навчання і супроводу окреслено Л. Найдоновою, М. Слюсаревським (“Концепція впровадження медіаосвіти в Україні”) [2], С. Redecker (“Європейська рамка

цифрової компетентності освітян”) [12]. Читання – наскрізне вміння, основа навчальної діяльності та читацької компетентності, один із засобів соціалізації. Компетентний читач “сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, медіатекстах та використовує її для збагачення свого досвіду” (Державний стандарт базової середньої освіти) [1]. Проте якість читання сьогодні “губиться” за стрімким темпом життя та

навчання, зливою інформації з цифрового середовища, “послугами” штучного інтелекту, маніпуляціями інформацією тощо. Саме тому на уроках літератури важливо приділяти увагу не поспішному “ковтанню” учнями творів мистецтва, а уважному читанню, критичному аналізу змісту, його емоційного впливу на особистість, перевірці джерел інформації (медіаграмотність).

Мета статті – розкрити теоретико-методичні засади використання інфомедійних проєктів з літератури у розвитку читацької компетентності та медіаграмотності учнів. Використано теоретичні (аналіз, синтез, узагальнення) та практичні методи дослідження (моделювання).

Аналіз досліджень і публікацій. *Проблема читання* не нова. Науковці досліджували її з різних позицій: теорія та методика формування читацької компетентності школярів (Л. Мірошниченко, О. Ісаєва, А. Ситченко, Ж. Клименко, О. Кудевол та ін.), ціннісно-смысловий та жанровий аналіз прочитаного (В. Гладишев, Н. Грицак, Г. Токмань, Л. Удовиченко, Ф. Штейнбук, В. Шуляр, Г. Островська та ін.). Увага до інтертекстуального вивчення художнього твору в полі зору науковців Ю. Бондаренка, В. Гладишева, Г. Клочека, В. Шуляра та ін. Інтермедіальність як літературознавче явище та спосіб вивчення художнього твору активно досліджують С. Кочерга, А. Матійчак, Н. Мочернюк, В. Просалова, I. Rajewsky [11], J. Schröter, Н. Фесенко, В. Чуканцева, М. Ягнич [8] та ін. *Проектна діяльність* впроваджується у практику вивчення української та зарубіжної літератури з 5 класу. Наприклад, у підручнику “Українська література” (автори Т. Яценко, В. Пахаренко, О. Слижук) п’ятикласникам пропонуються покрокові завдання (переглянь, підбери, підготуй, прокоментуй, презентуй). Відповідно до віку проектне навчання з літератури в 5 класі проводиться під керівництвом педагога (О. Слижук) [6]. Старші здобувачі освіти більше працюють самостійно з екранізацією, публікацією про письменника (Т. Бабійчук) і створюють медіапродукт: фотоколлаж, презентацію, комікс, віртуальну екскурсію. Результатом дослідницького медіапроєкту “Медіа&вчительський кампус” (О. Семиног) стають конспекти, тренінги, квести.

До *цифрових технологій та медіа* у розвитку читацької компетентності звертались О. Овчарук, Л. Ілійчук, М. Раньєрі та ін. Значний внесок у *медіаосвітню підготовку* українських педагогів-філологів зробили праці з медіадидактики та блогодидактики (Г. Онкович, О. Кучерук, Г. Корицької та ін.), розробки з інфомедійної грамотності (за проєктом “Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність” (IREX) на чолі з О. Тараненко). Окремі аспекти впровадження медіаграмотності розкрито в публікаціях Т. Качак (створення медіаконтенту, відеозустрічі з письменниками, ігри-презентації тощо),

Н. Грони і О. Слижук (інфомедійні завдання для учнів за творами українських письменників: пошук і перевірка інформації, ідентифікація стереотипів, аналіз і створення медійних повідомлень...) [5], Г. Островської (інтегрування інфомедійної грамотності у шкільне вивчення зарубіжної літератури, відмінності інтертекстуального, інтермедіального, інфомедійного аналізу твору в школі) [3; 4] та ін.

Отже, формування читацької компетентності залишається актуальною проблемою. Аналіз теоретичних праць вітчизняних та зарубіжних фахівців свідчить, що питання читання, медійності, медіаграмотності та проєктної діяльності окремо досліджуються, водночас немає тенденції їх поєднання в інфомедійні навчальні проєкти з літератури для учнів.

Виклад основного матеріалу. Що потрібно зробити, щоб учні уважно читали та досліджували прочитане? Перш за все, на читання впливають різні фактори, особливо на здатність до повноцінного глибокого розуміння тексту. На наше переконання, *інфомедійні навчальні проєкти мотивують активну читачку діяльність, а наскрізна навичка читання удосконалюється кроками від засобу здобуття інформації, її перевірки до способу розв’язування проблем і творчого читання* (власних “відкриттів” нових смислів, читацької спостережливості, допитливості та творчості). По-друге, в умовах інформаційних загроз видається важливим розвиток вміння зосередитись та блокувати емоції (ідея Alex Baron, Maria Evangelou, Lars-Erik Malmberg, G. J. Melendez-Torres – програма “Tolls of the Mind”). Інфомедійні проєкти тренують вправність з різних видів читання, як наслідок – розвивають здатність до декодування інформації: відокремлення фактів, прихованих смислів, емоційних нашарувань. У такий спосіб формується власна “система протидії негативному інформаційно-психологічному впливу”, яка складатиметься з підсистем: “усунення передумов реалізації негативного інформаційно-психологічного впливу; детектування (вияв) негативного ПІВ; практичне здійснення протидії негативному ПІВ” [7, 120]. По-третє, соціалізація через читання вимагає уважного читування і перечитування твору письменника (традиційно “за сюжетом” юний читач губить найважливіше), висунення та перевірки гіпотез, інтеграції знань – “освітні підходи потребують часу та можуть спрацювати лише у поєднанні з іншими заходами” [10, 3]. Художня література є однією з форм медіа. Учні відточують читачькі навички, вміння аналізувати та інтерпретувати, критично оцінювати інформацію в текстах різних видів і медіатекстах (її перевірка), висловлювати власні думки та ставлення: самостійне створення контенту (навчальні результати мовнолітературної освітньої галузі).

Роботу над інфомедійною грамотністю здобувачів освіти доцільно розпочати з навчального

проєкту “Історія в літературі”, під час якого учні з’ясують: 1) поняття “історія” (1. оповідь, переказ – сюжети УНТ або авторських творів; 2) наука про минуле людства на основі різних джерел), 3) жанр “історична повість / роман” як медіатекст – сконструйований продукт як і усе мистецтво (кіно, живопис, література, скульптура, ораторське...). Під керівництвом педагога здобувачі освіти наочно засвоюють важливість роботи над значенням слова (поняття, терміну); дізнаються, що в художній літературі письменник описує / використовує емоції та судження (своє суб’єктивне бачення) і нерідко ними підміняє факти, якими оперує наука (зрозуміють чому).

Корисними стануть *поради учням з критичного читання*: 1. *Використовуйте різні способи читання*: випереджувальне (про справжню подію, людину, книгу); повільне і вдумливе / швидке; наскрізне (тематичне); повторне (уточнити); партитурне (характери і соціальні ролі). Різноманітне читання може дати несподіваний результат. 2. *Запитуйте* “Про що текст?” та у зручний спосіб фіксуйте ключові слова / стрічку часу, маршрут, етапи розвитку / зростання тощо. 3. *Дослідіть, Як подано інформацію*: перевіряйте факти і події (незрозуміло – зверніться до логіки, причинно-наслідкових зв’язків, словника, енциклопедії, Інтернету, запитайте педагога).

Що потрібно від учня? Допитливість, власні зусилля, свій простір емоцій та думок (...нестандартність мислення), радість відкриття.

Ефективність роботи над проєктами буде високою, якщо юні читачі:

– будуть сприймати літературний твір не тільки як явище мистецтва слова, а й інфомедійного простору: розглядатимуть твори літератури з позиції правдивості (факт) та вимислу (фейк, судження), єдності форми і змісту (задум і реалізація “товару”), відповідності оригіналу і вторинного продукту (текст / медіатекст, переклад, інтерпретація), відмінності понять “література” і “художня література”;

– здійснюватимуть інфомедійний аналіз літературного твору (дошукування істини, визначення ролі художніх засобів зображення) [3];

– практично опануватимуть основи інформаційної безпеки та соціокультурної толерантності шляхом застосування пов’язаних з читанням знань і вмінь;

– “посмакують” здобуті власними зусиллями нові смисли твору письменника і мотивацію – від навчальної читачької діяльності через емоційно-ціннісне ставлення до потреби в читанні художніх творів.

У такий спосіб читачька компетентність стане інтегрованим результатом осмисленого читання як діяльності, ціннісного ставлення до мистецтва слова, інформаційного простору і власної безпеки.

Під час навчання *учні засвоюють етапи проєкту*: тема / проблема, мета, прогнозований результат, система покрокових завдань (підібрати джерела і проаналізувати їх, з’ясувати, знайти, практично дослідити і перевірити), вибудувати / створити (повідомлення, характеристику, схему, систему, буктрейлер, рекламу, макет, маршрут...), проаналізувати отриманий результат (підтвердив / спростував прогнозований), висновки, захист (оприлюднення: виступ, презентація виробу тощо). У роботі над проєктом важливо, щоб учні спочатку звернулись до своїх знань і досвіду у вирішенні проблеми і тільки потім шукали відповіді в інших джерелах – так їм очевидним стане розуміння стереотипності / оригінальності, власної ерудованості / необізнаності, відмінностей висвітлення інформації (у масмедіа, наукових виданнях, спільнотах), чесності / привласнення чужих ідей (аргументованість, академічна доброчесність / плагіат, маніпуляції). У такий спосіб учні вчать самостійності, розв’язувати проблеми.

Важливо звернути увагу на *особистісно значимі результати інфомедійної грамотності*: засвоєти основи безпеки в інформаційному середовищі від різних видів видимих і прихованих загроз, зрозуміти межі приватного (власне тіло, емоції, особисте життя) і публічного простору (для усіх), знати принципи конструювання та мети просування медійного продукту, вплив інформаційної бульбашки (постійно бути в оточенні тієї ж інформації) та маніпуляцій, важливості перевірки відомостей та надійності джерел. Під час роботи над інфомедійними проєктами (створення реклами книги, письменника, читання, навчання... та інших товарів / захоплень за текстом автора) важливо, щоб учні і самі використовували сенсаційно-провокаційні *клікбейт-заголовки як у письменників* (“Останній листок” О. Генрі, “Останній дюйм” Дж. Олдріджа, “Вершник без голови” М. Ріда), *маніпулятивні узагальнення* (“ніхто не пройде” у Дж.Р.Р. Толкієна “Володар перснів”, “ми не називаємо його ім’я” у Дж. Роулінг “Гаррі Поттер”, “сховано” у казках, пригодницькій / детективній літературі – тільки справжній герой не піддається і знаходить рішення), *посилання на “неофіційні джерела”* (“усім відомо хто /, що”, “сорока на хвості принесла”), *підміну фактів на судження... – маніпулятивні техніки*.

Корисними для вчителя стануть *орієнтовні рівні медіаграмотності учнів інтегровані з критеріями цифрової компетентності* (Таблиця 1) [9].

Орієнтовні види інфомедійних проєктів. “Реальне і споживачу” (епоха письменника / його країна / біографія): наукові джерела / популярні видання минулого і сучасні сайти / блоги (в т.ч. мовою країни письменника)... “Письменник та його версії”: новини, інтерв’ю, спогади, відео-виступи тощо. “Цифрова тінь”: реальне життя і створення /

РОЗВИТОК ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА МЕДІАГРАМОТНОСТІ УЧНІВ ЗАСОБАМИ ІНФОМЕДІЙНИХ ПРОЄКТІВ З ЛІТЕРАТУРИ

руйнування іміджу; оцінка впливу медіа на сприйняття письменника; соціальні ролі автора. “Реклама – правда чи маркетингові хитрощі (маніпуляції)”: дошукування відповідей, обговорення книги / читацьких інтересів, коментарів під поезією-постом, трейлера тощо. *Джерелами для створення та перевірки інформації можуть бути біографічні / історичні / енциклопедичні довідники*

та портали різних країн, публікації / інтерв’ю про життя письменників; соціокультурні матеріали про епоху та життя суспільства; історико-літературні статті, матеріали nauka.ua, науково-популярні передачі на Viasat-TV, музеї-онлайн тощо; мовно-літературні джерела: стародруки, статті, критична література, словники, каталоги, тексти українською та мовою оригіналу, фото- / відеоматеріали тощо.

Таблиця 1

Рівні інфомедійної грамотності та цифрова компетентність

Рівні медіаграмотності	DigComp
<p><i>Початковий: загальні знання про медіа</i> (види, роль у суспільстві, вплив, маніпуляції, емоційні тригери). <i>Достатній: критичного мислення</i> (практичні вміння розрізняти факти і судження, розпізнавати власні емоції та маніпуляції). <i>Високий: безпечної поведінки в інформаційному просторі</i> – знання та практичні вміння з інфомедійної грамотності (“цифровий слід”, “інформаційна бульбашка”, “кібербулінг”), нетикету (онлайн-імідж)...</p>	<p><i>Вміння та навички</i> – шукати та аналізувати інформацію; – спільно працювати в цифровому середовищі; – обирати безпечні ресурси та знати їх можливості; – безпечно взаємодіяти та спілкуватися в кіберпросторі – розуміти відповідальність щодо створення / поширення цифрового контенту.</p>

Інфомедійний проєкт з літератури “Інформаційний простір та підліток” зацікавить учнів можливістю “впізнати себе” через читання.
 Орієнтовний план:

1. Порівняти себе та персонажів-ровесників з Гогворту за книгою Дж. Роулінг “Гаррі Поттер”. (Можливі “рубрики” та відповіді: доступ до навчання (рівний усім в Україні / тільки маглі, напівкровки), персональні відомості (журнал / ... “відомо хто”), навчальні предмети (гуманітарні та природничі дисципліни на засадах науковості / ворожіння: “Захист від темних сил”, “Зілляваріння” тощо), способи перевірки знань (ЗНО, ДПА / СОВИ), статусні особисті речі (найновіший смартфон, сучасний “прикид”, ШІ як підказки / чарівна паличка, плащ-невидимка, “Німбус-2000”, щоденник Тома Редла як аналог ШІ), інформаційний простір (сторінка в соцмережах, СМС, вайбер / совина пошта, газета “Віщун” тощо); спільне: родина, дім, дружба, навчання, бібліотека, інтереси та захоплення (читання, спорт, ігри, змагання), прагнення до самовираження...)

2. Дізнатися про небезпеки в інформаційному просторі (не писати персональні відомості, не розкривати секрети, не виставляти інтимні фото, не піддаватися на шантаж і маніпуляції... / не писати і вимовляти ім’я “відомо кого”, не вірити дзеркалу та “Віщуну”, ігнорувати репліки Долорес Амбридж від імені Міністерства та впроваджені нею заборони...).

3. Запропонувати поради з безпеки в інформаційному просторі.

Проєкт “Блокологія у житті та літературі” (за Джоан Роулінг “Гаррі Поттер”) допоможе від-

крити учням, чому важлива стійкість до небезпек у житті та в медіапросторі, сформує вміння блокувати шкідливий контент (забирає час, створює хибне світосприйняття), пояснить вплив неправдивої інформації (маніпулює інтересами, волею, власним вибором, долею і життям) та емоційних повідомлень (порушують рівновагу), тригерної розсилки (нав’язливо, як дементори, “на/падають” на твою сторінку або е/пошту).

Орієнтовний план роботи над проєктом:

1. *Робота над поняттям “блокологія”*: блок – це... сукупність елементів, деталь, пристрій (блокова система, піноблок, блок живлення ПК)..., блокувати – створити перешкоду / заслон, захисний прийом від нападу (дії, слова, маніпуляції, образливого ставлення тощо); - логія (від грец. λόγος – слово, вчення) – частина складних слів, що означає “наука”, “знання”, “слово” за аналогією біологія, морфологія (див. словники), за фільмом “Гаррі Поттер” блоккологія згадується на предметі “Захист від темних сил” як здатність чинити опір та закривати доступ іншим до своєї свідомості (“Вікі Поттеріана”: <https://harrypotter.fandom.com/uk>).

2. *Захист від небезпек у творах літератури* (оглядово з досвіду читача / пошуково-дослідницька робота / пошук у тексті): в українських піснях – рішучістю / жартом, у казках – силою, хитрістю, чарами ..., недовірою – “не моєї мами голос...” (“Івасик-Телесик”), сильними спогадами (“Гаррі Поттер”); в історичних творах – мечем тощо).

3. *Блокування у реальному житті* (оглядово з досвіду читача / пошук у тексті): суспільні закони та норми поведінки регулюють суспільство та

“блокують” протиправні дії; в Інтернеті – антивірусні програми, блокування реклами, маніпулятивного контенту; у спорті та під час битви – захисні прийоми та бойові стратегії; у звичайному житті від негативних емоцій, словесних та фізичних випадів (булінг) – саморегуляція, самопомога, підтримка друзів ...). Пригадати / перечитати епізоди цькування Гаррі Поттера з боку родичів і шкільних ровесників – неприпустимість таких дій. Запропонувати 5–6 порад протидії насиллю. (Дізнатися про Закон України щодо протидії булінгу.)

4. *Блокування негативу (зла) як шлях до безпеки та успіху* (оглядово з досвіду читача / пошук у тексті). Оптимізмом (у повісті “Полянна”), наполегливістю (“Воля до життя” Дж. Лондона, “Чайка Джонатан Лівінгстон” Р. Баха), сміхом у Дж. Роулінг “Гаррі Поттер” (від лат. “ridiculus” – “забавний”, “смішний”), сильними спогадами проти денторів (закляття “Ehresto Patronum” пов’язане з сильними щасливими спогадами, які здатні подолати зло), закляттями зупинки / знерухомилення (закляття “Agresto Momentum”, “Глаціус”, “Заклятус” застосовувала Герміона) тощо.

5. *Блокування як шлях до забуття*. Біографія Джоан Роулінг (читання: порівняти версії з підручника, на сайті Укрліб (<https://www.ukrlib.com.ua/bio-zl/printit.php?tid=5947>), інтерв’ю з письменницею, епізод про Дж. Роулінг у передачі “Загублений світ” (“формула успіху”) та ігнорування письменниці акторами фільму “Гаррі Поттер” у сучасному медійному просторі. Визначити, де інформація є достовірною, неповною або у формі емоційного судження. Пояснити відповідальність за сказане / написане, важливість нетикету та роль стрімкого поширення інформації; блокування у соцмережах.

6. *Викриття псевдоексперта або неправди* (уважне і критичне читання). У творі Дж. Роулінг є багато джерел інформації (у деяких немає імені, дати, локації або статус не підтверджено): пророцтва, знаки / надписи, звуки, книги, підручники, чарівні предмети (наприклад, карта мародера), листи (нотатки без фільтрів), магічні видання “Базікало” і “Щоденний віщун” (про усе усім – ЗМІ), самозакохана “псевдо-журналістка”, самописне перо – (прототип сучасного ШІ), публічні та приватні слова і вчинки персонажів (подекуди не співпадають, наприклад, у Северуса Снейпа, Пітера Петігрю), “сито спогадів” (у яке хтось вніс правки так, що змінив “важливі спогади, без яких ми сліпі”: Албус Дамблдор про Тома Редла і горкракси Волдеморта)...

7. *Ігнорування (блокування) емоційних та нав’язливих повідомлень* (“тільки в нас”, “найгарячіші новини”, “не пропусти”, “час спливає”, “тебе ніхто не розуміє”...): знайди у творі такі приклади та напиши про це пост-повідомлення з попередженням своїм однокласникам.

Підсумкове проблемне питання: “Чому учням у творі “Гаррі Поттер” так важливо дотримуватися традицій, вчитися і яка роль сортувального капелюха?” (Історія традицій символізує постійний та неперервний зв’язок між поколіннями, тривалий шлях розвитку, стійкість проти зла і омани (невігластва), вміння сортувати інформацію та шукати однодумців за спільними цінностями ...).

Висновки і перспективи подальших досліджень. У статті вперше запропоновано поєднати розвиток читацької компетентності, медійності, медіаграмотності та самостійної проєктної діяльності учнів. Така інтеграція виправдана, адже інфомедійні проєкти розвивають читацьку компетентність здобувача освіти та його медіаграмотність: відшліфовують навички вдумливого читання, критичного мислення, дослідницької діяльності, розв’язування проблемних завдань, порівняльного аналізу, роботи з різними джерелами інформації, соціокультурну толерантність, оціночну свідомість, мовленнєву культуру, відповідальність тощо. Перспективи подальших досліджень – формування соціокультурної толерантності учнів засобами інфомедійних проєктів з літератури.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний Стандарт базової середньої освіти. (2020). URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/
2. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція) / за ред. Л.А. Найдюнової, М.М. Слюсаревського. Київ, 2016. 16 с.
3. Островська Г. Інтертекстуальний / інтермедіальний / інфомедійний аналіз твору у шкільній практиці (на прикладі аналізу повісті Е. Хемінгуей “Старий і море”). *Освітні обрії*, 2024. №2 (59), С. 27–33. DOI: <https://doi.org/10.15330/obrii.59.2.27-33>
4. Островська Г. Підготовка учня-читача до інтертекстуального / інтермедіального аналізу твору. *Теоретична і дидактична філологія*. 2024. Вип. 38. С. 160–176.
5. Слизук О. Інтеграція інфомедійної грамотності у процес навчання української літератури В 5-6 класах нової української школи. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. № 1 (349), Ч. I, 2022. С. 193–202.
6. Слизук О. Проєктна діяльність учнів у процесі вивчення сучасної української літератури в 5–6 класах НУШ. Десяті Довженківські читання : Збірник наукових праць Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка / за ред. А.О. Новикова. Глухів: ГНПУ ім. О. Довженка. 2022. С. 97–103.
7. Юрчак Ю., Федорчук А., Журавель В., Михайлюк Ю. Система протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на особовий склад державної прикордонної служби України. *Молодь і ринок*. No 11 (243), 2025. С. 118–124.
8. Ягнич М., Грицак Н. Літературознавчі передумови використання інтермедіального аналізу на уроках української мови літератури. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2024. Т. 12. № 4. С. 64–70.
9. DigComp 2.0 : The Digital Competence Framework for Citizens. Update Phase 1: The Conceptual Reference

Model / R. Vuorikari, Y. Punie, S. Carretero, L. Van den Brande. Luxembourg : Publication Office of the European Union, 2016. DOI:10.2791/115176

10. The Media Literacy Index 2023: Measuring Vulnerability of Societies to Disinformation. URL: <https://osis.bg/wp-content/uploads/2023/06/MLI-report-in-English-22.06.pdf>

11. Rajewsky I. Intermediality, Intertextuality, and Remediation: A Literary Perspective on Intermediality. *Intermedialities*. 2005. No. 6. P.43–64.

12. Redecker C. European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2017. DOI: 10.2760/159770

REFERENCES

1. Derzhavnyi Standart bazovoi serednoi osvity (2020). [State Standard of Basic Secondary Education]. Available at: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/ [in Ukrainian].

2. Kontseptsiia vprovadzhennia mediaosvity v Ukraini (nova redaktsiia) (2016). [Concept of implementing media education in Ukraine (new edition) /edited by L.A. Naidyonova, M.M. Slyusarevsky]. Kyiv, 16 p. [in Ukrainian].

3. Ostrovska, H. (2024). Intertekstualnyi / intermedialnyi / infomediiniy analiz tvoriv u shkilnii praktitsi (na prykladi analizu povisti E. Kheminhueia "Staryi i more") [Intertextual / intermedial / infomedia analysis of a work in school practice (on the example of the analysis of the story by E. Hemingway "The Old Man and the Sea")]. *Educational Horizons*, No. 2 (59), pp. 27–33. [in Ukrainian].

4. Ostrovska, H. (2024). Pidhotovka uchnia-chytacha do intertekstualnoho / intermedialnoho analizu tvoriv [Preparing the student-reader for intertextual / intermedia analysis of a work]. *Theoretical and didactic philology*. Vol. 38, pp. 160–176. [in Ukrainian].

5. Slyzhuk, O. (2022). Intehratsiia infomediinoi hramotnosti u protses navchannia ukrainskoi literatury V 5–6 klasakh novoi ukrainskoi shkoly [Integration of infomedia literacy into the process of teaching Ukrainian literature in grades 5–6 of the new Ukrainian school]. *Bulletin of Taras Shevchenko Lviv National University*. No. 1 (349), Part I, pp. 193–202. [in Ukrainian].

6. Slyzhuk, O. (2022). Proiektna diialnist uchniv u protsesi vyvchennia suchasnoi ukrainskoi literatury v 5-6 klasakh NUSh [Project activity of students in the process of studying

modern Ukrainian literature in grades 5–6 of the National Secondary School]. Tenth Dovzhenko Readings: Collection of scientific works of the Oleksandr Dovzhenko National Pedagogical University of Glukhiv, pp. 97–103. [in Ukrainian].

7. Yurchak, Yu., Fedorchuk, A., Zhuravel, V. & Mykhailiuk Yu. (2025). Systema protydii nehatyvnomu informatsiino-psykholohichnomu vplyvu na osobovyi sklad derzhavnoi prykordonnoi sluzhby ukrainy [System of counteraction to negative informational and psychological influence on the personnel of the State Border Service of Ukraine]. *Youth & market*. No. 11 (243), pp. 118–124. [in Ukrainian].

8. Yahnych, M. & Hrytsak, N. (2024). Literaturoznavchi peredumovy vykorystannia intermedialnoho analizu na urokhakh ukrainskoi movy literatury [Literary Prerequisites for Using Intermedia Analysis in Ukrainian Literature Lessons]. *Education. Innovation. Practice*. Vol. 12. No. 4, pp. 64–70. [in Ukrainian].

9. DigComp 2.0 : The Digital Competence Framework for Citizens. Update Phase 1: The Conceptual Reference Model. (2016). [DigComp 2.0 : The Digital Competence Framework for Citizens. Update Phase 1: The Conceptual Reference Model / R. Vuorikari, Y. Punie, S. Carretero, L. Van den Brande]. Luxembourg : Publication Office of the European Union [in English].

10. The Media Literacy Index 2023: Measuring Vulnerability of Societies to Disinformation. [The Media Literacy Index 2023: Measuring Vulnerability of Societies to Disinformation]. (2023). Available at: <https://osis.bg/wp-content/uploads/2023/06/MLI-report-in-English-22.06.pdf> [in English].

11. Rajewsky, I. (2005). Intermediality, Intertextuality, and Remediation: A Literary Perspective on Intermediality. *Intermedialities*. [Intermediality, Intertextuality, and Remediation: A Literary Perspective on Intermediality]. *Intermedialities*. No. 6. pp. 43–64. [in English].

12. Redecker, C. (2017). European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu [European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu]. Luxembourg : Publications Office of the European Union. DOI: 10.2760/159770 [in English].

Стаття надійшла до редакції: 26.01.2026

Прийнято до друку: 24.02.2026

Опубліковано: 23.03.2026

“Найбільший успіх учителя полягає в тому, щоб мати змогу сказати: діти працюють так, ніби мене не існує”.

Марія Монтесорі
італійська лікарка

“Кожний освічений народ тільки тоді має значення в науці, коли збагачує її істинами, які лишаються такими для всіх народів”.

Костянтин Ушинський
український педагог

